

Kålmal i vårraps 2013

Sista veckan i maj upptäcktes stora mängder små, vitgråa fjärilar i fält. Detta visade sig vara kålmalsfjärilar som svärmade i framförallt vårrapsfälten men man kunde även se dem i spannmålen. Då detta är en relativt okänd skadegörare för svenska förhållanden så var det en stor osäkerhet i hur man bäst skulle bekämpa den.

Bekämpningsstrategin gick ut på att inte bekämpa den vuxna fjärilen utan istället bekämpa larven när den växt till sig något. Så ca 10-14 dagar efter äggläggningen började den stora bekämpningsboomen. Många startade sin bekämpningsstrategi med att samtidigt med den första rapsbaggebekämpningen köra Avaunt, som enligt uppgift har effekt även på kålmalslarven. De som inte körde Avaunt tog istället med en pyretroid samtidigt med annat lämpligt rapsbaggemedel. Det var svårt att hitta en lämplig bekämpningstidpunkt då det aldrig blev riktigt "tomt" på vare sig fjärilar eller larver i fält. Ofta existerade flera generationer samtidigt vilket ledde fram till att många lantbrukare passade på att ta med en pyretroid vid samtliga rapsbaggebekämpningar som i år kunde bli upp till 3-4 gånger.

Vi är nu framme i mitten på juli och uppförökningen av andra generationens larver gick fort i det varma vädret. En del hade fått bra effekt av de första sprutningarna men flertalet fick göra en sista behandling sent efter avslutad blomning. Det enda preparat som finns registrerat för behandling så pass sent är Fastac som har en karenstid på 28 dagar.

Inventering av kålmalskador

Samtidigt som vi gjorde bomullsmögelgraderingen i vårraps (mellan 20-25 augusti) försökte vi att inventera kålmalskador. Vi besökte ett 40-tal vårrapsfält från Söderköping i öster till Ödeshög i väster. Det var ganska svårt att gradera skador av kålmal så vi gjorde noteringar om det var små, måttliga eller stora skador. Vi försökte göra en samlad bild av skadornas storlek då det ofta var områden i fält som var mer eller mindre skadade.

Sammanfattningsvis kunde vi notera starkare angrepp österut men de tre mest skadade fälten låg strax väster om Linköping. Att de var så pass skadade berodde på att man misslyckades med att komma rätt med sista sprutningen.

Vi kunde konstatera att det var den sena sprutningen som var den mest betydelsefulla för att slippa skördeförluster. Det verkade inte finnas något direkt samband mellan hur många tidiga behandlingar man gjorde mot kålmalslarver och hur mycket larver det blev sent efter blomningen. Några har behandlat en gång tidigt och inte fått mer angrepp och en del har kört fler gånger tidigt men ändå fått stora sena angrepp. Det skiljer mycket mellan fälten och det är svårt att hitta en vinnande strategi.

Vi skulle för framtiden vilja få bättre kunskap om hur och när vi ska bekämpa kålmal på effektivaste sätt. Även om det är svårt att lägga försök mot en insekt som hittills uppträtt sällan i fält så vore det önskvärt att lära sig mer om rätt bekämpning. Det känns inte riktigt bra att använda så mycket insektsmedel tidigt i grödans utveckling och ändå inte få bra effekt av insatta medel. Men det finns kanske mer erfarenheter från andra länder där man har problem med kålmalen årligen.